

# Seurakunnan juutalainen sydän

## Osa 1

(Kirjasta Juhani Aitomaa: *Messiaan Israel, 1993, luku 1*)

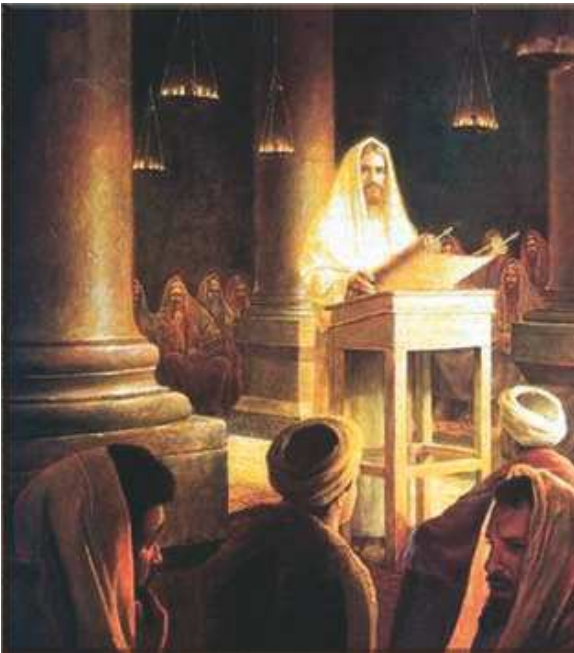
**K**irjoittaessaan Efeson uskoville Paavali halusi heidänkin tulevan tuntemaan sen, minkä Jumala oli hänelle ilmoittanut: "... olette kaikesti kuulleet siitä Jumalan armon taloudenhoidosta, mikä on minulle teitä varten annettu, että näet tämä salaisuus on ilmestyksen kautta tehty minulle tiedettäväksi, niinkuin olen siitä edellä lyhyesti kirjoittanut; josta te sitä lukiessanne voitte huomata kuinka perehtynyt minä olen Kristuksen salaisuuteen, jota menneiden sukupolvien aikana ei ole ihmisten lapsille tiedettäväksi tehty, niinkuin se nyt Hengessä on ilmoitettu hänen pyhille apostoleilleen ja profetoille: että näet pakanatkin ovat kanssaperillisiä ja yhtä ruumista ja osallisia lupaukseen Kristuksessa Jeesuksessa evankeliumin kautta" (Ef.3:2–8). Paavali

tiesi, että Jumala oli asettanut hänet suureen tehtävään: julistamaan evankeliumia pakanoille. Tämä oli asia jota Paavali nimittää "Kristuksen salaisuudeksi". Sen ymmärtäminen edellytti muutosta ensimmäisten juutalaisten uskovien ajatteluun. Juutalaisten oli helppo uskoa olevansa Jumalan kanssa erityisessä liitossa. Pakanankansojen suhteen oli toisin – Jumala ei ollut tehnyt liittoa heidän kanssaan.

Salaisuus, että Messias kuuluisi myös pakanoille, oli monen vaikea käsittää. Jeesuksen ensimmäisten opetuslasten, myöhemmin apostoleiden, ajattelu ja ymmärrys kirjoitusten suhteen lähti juutalaisesta taustasta. Heille oli selvää, että Jumala oli tehnyt Israelin kansan kanssa liiton Siinain erämaassa. Liitto asetti heidät kansana erityiseen asemaan todistamaan yhdestä Jumalasta. Heidän tuli olla Jumalan kansa epäjumalia palvovien pakanakansojen keskellä. Varmaan he muistivat Jeesuksen sanat: "Minua ei ole lähetetty muitten kuin Israelin huoneen kadonneitten lammas-ten tykö" (Matt. 15:24). Oli aika jolloin he olivat uskoneet ja toivoneet Jeesuksen olevan juutalaisen kansan odottama Messias-kuningas. Heidän oppineensa ja koko kansa odottivat miestä, joka vapauttaisi heidät kansana roomalaisten sorron alta. Odotettu Messias toisi Israelille lu-

vattun kunnian ja johtoaseman maailman kansojen joukossa. Tähän ajatteluun tarvittiin muutos, ennen kuin tulevat apostolit olivat valmiita suureen tehtäväänsä. Rakastetun Messiaan ristinkuolema oli viimein lopullinen ilmoitus, jonka kautta he tulivat käsittämään Jumalan valtavan rakkauden. Tämä rakkaus ei rajoittunut yhteen kansaan vaan käsittää jokaisen kansan jokaisen yksilön. Jumala oli tullut ihmisen rinnalle. Itse asiassa Hän oli tullut ihmiseksi!

Opetuslapset ymmärsivät Israelin kansan joutuneen synnin seurauksena eroon Jumalasta. Lohduttavaa kuitenkin oli, ettei Jumala rajoittanut hyväksyntäänsä pelkästään kansalliselle tasolle: Hän halusi kohdata kansan jokaisen yksilön. Jeesus oli toteuttanut tätä Jumalan tahtoa jokapäiväisessä vaelluksessaan. Hän opetti, neuvoi, kehotti, paransi ja nuhteli. Opetuslasten kuva Jumalasta oli tullut enemmän yksilötasolle kuin ennen. Mutta vaikka Jumala edelleen välitti valitusta kansastaan yksilötasolla, voiko sama koskea myös pakanoita? Pietari oli juuri nähnyt merkillisen näyn. Suuri liinavaate, jota pidettiin kiinni neljästä kulmastaan laskettiin taivaasta hänen eteensä. Liinavaatteen sisältö ei miellyttänyt Pietaria. Eikä siinä kylliksi: "Ja tuli ääni, joka sanoi hänelle; 'Nouse Pietari, teurasta ja syö'" (Apt. 10:13). Pietari alkoi voida pahoin. Hän näki edessään joukon saastaisia eläimiä, joihin juutalaisen ei ollut lupa koskea. Pitäen kiinni juutalaisuudestaan Pietari kieltäytyi: "En suinkaan Herra; sillä en minä ole ikinä syönyt mitään epäpyhää enkä saastaista" (10:14). Pietari tunnisti näyn jumalallisen alkuperän. Mutta Vanha liitto mielessään hän oli epätietoinen Jumalan





tarkoituksesta. Olihan Jumala itse säätänyt ne säädökset pyhästä ja epäpyhästä, joita hänkin oli tunnollisesti noudattanut.

”Ja taas ääni sanoi hänelle toistamiseen: ”Minkä Jumala on puhdistanut, sitä älä sinä sano epäpyhäksi” (10:15). Jumala ei jättänyt Pietaria pitkäksi ajaksi epä-tietoisuuteen näyn merkityksestä. Sitä vielä pohtiessaan, hän kuuli nimeään huudettavan. Pyhä Henki kehotti häntä lähtemään odottavien miesten matkaan. Kuultuaan noutajiensa selvityksen tuloista syistä, Pietarille alkoi selvityksen näyn merkitys. Hänen puheensa Korneliuksen talossa osoittaa meille millainen vallankumouksellinen muutos oli tapahtunut Pietarin ajatusmaailmassa: ”Te tiedätte, että on luvaton juutalaisen miehen seurustella vierasheimoisien kanssa tai mennä hänen tykönsä; mutta minulle Jumala on osoittanut, etten saa sanoa ketään ihmistä epäpyhäksi enkä saastaiseksi” (10:28). Ja edelleen luemme: ”... jokaisessa kansassa se, joka häntä pelkää ja tekee vanhurskautta, on hänelle otollinen” (10:35). Pietarin epäilyt haihtuivat lopullisesti, kun kuulijat ottivat sanan vastaan ja täyttyivät Pyhällä Hengellä: ”Ja kaikki ne uskovaiset, jotka olivat ympärileikatut ja olivat tulleet Pietarin mukana, hämmästyivät sitä, että Pyhän Hengen lahja vuodatettiin pakanoihinkin” (10:45). Tätä he eivät juutalaisina olleet osanneet odottaa!

Pietari ei kuitenkaan ollut se mies, jonka Jumala oli nähnyt hyväksi ottaa työkalukseen pakanoiden evankelioimisessa.



Paavali oli ”juutalaisista juutalaisin”, tarkkaakin tarkempi lain kirjaimen noudattaja. Isien perinnäis-säännöt olivat hänelle yhtä tärkeitä kuin Tooran ilmoitus. Ajan arvostetuimmat juutalaiset oppineet olivat hänen opettajiaan. Paavalista odotettiin paljon. Hänellä oli lupaava tulevaisuus farisealaisen opin suurmiehenä.

Paavali näki Jeesuksen seuraajien joukon voimakkaasti kasvavan. Hän koki uuden opin noudattajat uhkana mielestään aidoille Jumala-uskolle. Paavali halusi olla uskon puolustaja: mies, joka tekee lopun mielettömästä harhaopista, joka oli korotanut ristillä teloitettun Jeesuksen Messiaan asemaan. Paavali oli täydellisesti väärässä. Mutta Jumala näki hänen sisimmässään sellaista, mitä hänen vainonsa kohteeksi joutuneet ensimmäiset juutalaiskristityt eivät nähneet.

Paavali uskoi asiaansa ja siihen, että tehtävä oli Jumalalta. Hän oli mies, joka vilpittömästi halusi palvella Jumalaa kaikilla kyvyillään. Paavalin ymmärrys oli kuitenkin ”lain aitauksen” sulkema. Niinpä Jumalan oli räjäytettävä aitaus rikki! Damaskon tiellä päättyi ”vanhan Paavalin” matka. Sokaisevan kirkas valon leimahdus täytti Paavalin tajunnan jokaisen sopen ja samalla voima heitti hänet maahan, kuin

voimakas tuuli hyttysen: ”Minä olen Jeesus, jota sinä vainoat” (Apt. 9:5). Paavalille tehtiin tiettäväksi Jeesuksen ja Häneen uskovien yhteys. Seurakunta on Kristuksen, Messiaan ruumis. Sitä vainotessaan Paavali olikin vainoamassa itse seurakunnan Herraa, Jumalaa, jota hän luuli palvelevansa. Sokeana ja avuttomana Paavali koki sisimmässään myllerryksen, joka muutti täysin hänenkin ajatusmaailmansa. Saatuaan taas näkönsä hän oli ”uusi Paavali”. Kahlitseva lain aitaus oli raunioina ja hän näki sen yli selvästi. Kirjoitukset, joita hän mielestään oli aiemmin tulkinnut oikein uskoessaan, ettei Jeesus ollut luvattu Messias vaan pilkkaaja, todistivat nyt muuta. Nyt ne pursuivat vastaansanomaton todistusta siitä, että Jeesus on luvattu Messias: ”Mutta Saulus sai yhä enemmän voimaa ja saattoi Damaskossa asuvat juutalaiset ymmälle näyttäen toteen, että Jeesus on Kristus” (Apt. 9:22).

Paavali tarvitsi vielä erikoiskäsittelyn kyttäkseen suureen tehtäväänsä. Jumala vei hänet eroon muista opetuslapsista Arabiaan (Gal. 1:16–17). Oppinut Paavali piti tyhjentää omaksumastaan väärästä Jumalan Sanan tulkinnasta. Tietoa hänellä oli, mutta tiedon ymmärtäminen piti uudistaa. Uuteen asiaan: pakanoiden evankelioimiseen piti saada uusi mies. Tämä mies

oli Paavali, joka tullessaan tuntemaan juutalaisuuden sisimmän oli oikea mies liittämään Vanhan liiton esikuvat Uuden liiton täyttymykseen Kristuksessa Jeesuksessa. Kirjeessään Timoteukselle Paavali kertoo saaneensa Jumalalta laupeuden, koska oli tietämättömyyttään vainonnut Kristuksen opetuslapsia. Oman taustansa takia hän koki olevansa ”syntisistä suurin” ja täten hänen armahtamisensa on myös meille esimerkki Jumalan pitkämielisyydestä ja armosta (1. Tim. 1:12–16). Paavalin aiempi tieto Kirjoituksista ei ollut hyödytöntä. Ei myöskään hänen taipumuksensa kiivailla oikeaksi kokemansa asian puolesta.

Oikea Kirjoitusten tulkinta teki hänet kykeneväksi opettamaan pakanoille Jumalan ihmeellistä salaisuutta. Kristus yhteyden luojana kokoaa nyt Häneen uskovat juutalaiset ja pakanat samaan joukkoon: Uuteen liittoon.

### Paluu juurille

Jeesuksen maanpäällisen toiminnan, sovituskuoleman ja ylösnousemuksen kautta alkoi juutalaisen kansan paluu Kirjoitusten mukaiseen juutalaisuuteen, jonka oppineiden ihmiskäsyt olivat peittäneet. Pietari, Paavali ja muut apostolit sekä hei-

hin liittyen yhä lisääntyvä määrä opetuslapsia, olivat juutalaisen uskon ennalleen asettajia. Varmasti he olivat ihmeissään ja iloisia siitä armosta, joka oli tullut heidän osakseen. Paavalia lukuun ottamatta he olivat saaneet elää yhdessä tosi ihmisen ja Jumalan kanssa. Hän oli kulkenut heidän kanssaan ja ottanut osaa heidän iloonsa ja suruunsa. He olivat saaneet armon elää ihmeen todeksi. Mutta pian niin Pietari kuin Paavaliinkin saivat todeta, ettei Jumalan heille ilmoittama totuus juutalaisten ja pakanoiden yhteydestä ollutkaan kaikille opetuslasten joukkoon tulleille yhtä kiistatonta.

*Jatkuu*



### **Kirja-arvostelu: Eero Kavasto, Pantterin täplät (TenPerCent 2009, 240 s.) Hannu Elo**

Rovasti Eero Kavasto on julkaissut esikoisromaaninsa ”Pantterin täplät”, joka kertoo yllättävän tarinan Dachau keskitysleiriin vielä sodan jälkeen jääneistä juutalaisista. Teos pohjautuu Kavaston aikaisemmin kirjoittamaan samannimiseen näytelmään. Kavasto asettaa kirjassaan Dachau keskitysleirin näyttämölle kahdeksan natsi-Saksan juutalaisvainoisa eri maista kuljetettua juutalaista, jotka

ovat joutuneet jäämään leirille aina vuoteen 1947 asti. Nämä kahdeksan juutalaista edustavat kirjavana valikoimana ja eräänlaisina perustyyppinä Euroopan ja Amerikan silloisia juutalaisia. Näiden henkilöiden elämänvaiheiden ja heidän käymiensä keskustelujen kautta Kavasto havainnollistaa juutalaisten kohtaloita ja ajatuksia Euroopan eri maissa natsi-Saksan terrorin aikoina ja vielä sen jälkeen.

### **Kuva ”Pantterin Täplät” -teatteriesityksestä – Teatteri Ulpu**

Teos sisältää myös Hitlerin ja Goebbelsin fiktiivisen tapaamisen, joka antaa tapahtumille yleisempää historiallista taustaa pyrkien hahmottamaan natsijohtajien ajattelutapaa sekä kirkon ja juutalaisuuden suhdetta Saksassa. Auschwitzin keskitysleirin vartija puolestaan hämmästyttää liittoutuneiden kuulustelijoita vastauksiltaan. Kavasto kuvaa maanläheisesti holokaustin ja sodan vaiheita ja keskitysleirien arkielämää. Ideologisella tasolla Kavasto asettaa kirjansa päähenkilöiden kautta vastakkain juutalaisuuden, kommunismin ja kristinuskon näkemyksiä elämästä, uskosta ja juutalaisista. Kavaston tarkastelutapa perustuu yhtäältä laajaan historialliseen aineistoon, toisaalta fiktion, jota paikoitellen värittävät ronski kielenkäyttö ja huumori, suorasukaiset keskustelut ja väittelyt sekä juutalaisten itseironia. Teos avaa näkökulmia juutalaisten elämään, asuinpaikkoihin, kieleen, kulttuuriin ja tulevaisuuden tavoitteisiin. Kirjan loppuluissa pohdiskellaan erityisesti, onko juutalaisten mahdollista antaa holokausti anteeksi ja mikä on sen merkitys.

Tilaus info@tenpercent.fi hinta 28e, äänikirja 8 cd 9 t 46e+toim.